



FELSEFE

10. SINIF

FELSEFEYİ TANIMA

Felsefe Tanımları-Filozof Kimdir?

Felsefe Nedir?

- Felsefenin tek bir tanımı yoktur. Her filozofun kendine göre bir felsefe tanımı olabilir.
- Bu durum felsefenin ortak bazı nitelikleri olmadığı anlamına gelmez.
- Fakat felsefe bilim gibi ortak sonuçlara ulaşan, aynı yöntemi izleyen bir bilgi değildir.
- Ne kadar filozof varsa o kadar farklı perspektifte felsefe tanımı ortaya çıkabilir.

Filozoflara Göre Felsefe Tanımları

Farklı filozofların kendi kavramsal çerçeveleriyle felsefenin ne olduğuna ilişkin ortaya koydukları tanımlara şu örnekler verilebilir:

Platon: “Felsefe, doğruyu bulma yolunda, düşünsel (idealist) bir çalışmadır.”

Aristoteles: “Felsefe, ilkeler ya da ilk nedenler bilimidir.”

K. Jaspers: “Felsefe bir yoldur, yolda olmaktır.”

El Kindi: “Felsefe, insanın gücü nispetinde eşyayı hakikati ile bilmektir.”

İbn-i Sina: “Felsefe insanın, bütün var olanların hakikatini bilerek yetkinleşmesi” dir.

Filozoflara Göre Felsefe Tanımları

Sokrates: “Felsefe, neleri bilmediğini bilmektir.”

Heidegger: “Felsefe varlığın sesine kulak vermektir.”

I. Kant: “Felsefe, kurallar koymak değil, ortak aklın özel yargılarını çözmektir.”

T. Mengüşoğlu: “Felsefe, var olan şeylerin ortak ve birleştirici olan karakterini tespit etmeye çalışmaktır.”

Hilmi Ziya Ülken: “Felsefe insanın varlık hakkındaki düşüncesi ve bu düşünce üzerindeki düşüncesidir.”

Filozoflara Göre Felsefe Tanımları

Epikuros: “Mutlu bir yaşam sağlamak için, tutarlı eylemsel bir sistemdir.”

F. Bacon: “Felsefe, bilimsel veriler üzerinde düşündürmektir.”

Spinoza: “Felsefe, genelleştirilmiş bir matematiktir.”

Hume: “İnsan zihninin mahiyetini incelemektir.”

Condillac: “Felsefe duyumların bilgisidir.”

Filozofların felsefe tanımlarından anlayabiliyoruz ki;

Felsefe Yapmak

- Derin düşünmektir.
- İnsan varlığına, hayata ve evrene dair sorular sormaktır.
- Bilginin kaynağı ve sınırlarını araştırmaktır.
- Fikirleri aklın süzgecinden geçirmektir.
- Kavramların özünü ve anlamını ortaya çıkarmaktır.

Felsefe

- Felsefe, tarihsel olarak tüm bilimlerin kaynağıdır.
- Felsefe yöntem açısından bilimden farklıdır; elde bulunan bilgiler üzerine bir düşüncedir.
- Düşünme ile olsun, deney ile olsun, burada varılmak istenen şey; doğrudur, hakikattir.

Felsefe

- Günümüzde de bilim ile doğrudan ilişkili bir düşünme etkinliği ve bilgi alanıdır.
- Bu nedenle felsefe, bilimi beslediği kadar bilimden de yararlanır.
- Felsefe bilimin gerisinde kalmaz, bilimsel gelişmeleri gözetir.
- Çağının gerisinde kalmamaya, bulunduğu çağda birikmiş bilgiyi göz ardı etmemeye çalışır.

Felsefe Yapmak

- Kant, felsefeyi öğrenemeyiz, ancak felsefe yapabiliriz demektedir. Sadece felsefe yapmak öğrenilir.
- Kendi düşünceni, başkalarının düşüncesini, dünyayı, toplumu, deneyimin bize öğrettiklerini, bizde bıraktığı bilinmezlikleri, kendi kendini sorgulayarak felsefe yapabiliriz.
- Kimse bizim yerimize felsefe yapamaz. Kendimiz varlık, yaşam ve dünya üzerine düşünme ve sorgulama yapabiliriz.

Felsefe Yapmak

- Elbette felsefenin kendi uzmanları ve düşünceleri aktaran öğretmenleri vardır.
- Ama felsefe, ne bir uzmanlık ne bir meslek ne de bir bilim dalıdır.
- Elbette felsefe yapmadan akıl yürütülebilir, felsefe yapmadan yaşanabilir.
- Felsefe yapma etkinliği kendi kişisel yaşamlarımızı zenginleştirir.
- Ama felsefe yapmaksızın yaşamı düşünmek, düşünceyi yaşamak olmaz.

Felsefe Yapmak

- Felsefe yapmak görünenin arkasındaki gerçekliği görmeyi öğrenmektir.
- Felsefe yaparken yeni derinlikleri hissederiz, yeni boyutları deneyimleriz, yeni ufuklara açılırız.
- Felsefenin arzusu budur: Daha iyi, daha güçlü, daha derin düşünmek, daha uzağa gitmek.
- Felsefi düşünmek, dünyaya ve yaşama duyarlı olmaya başlamak anlamına gelir.

Felsefe Yapmak

- Böylece felsefi düşünmeye başlayan bir birey dönüşmeye başlar, dönüşen bir birey güzel bir dünya için çabalar.
- Yeni fikirler çoğu zaman bizim için yabancı ve tehdit edici gibi görünse bile, daha büyük bir evren görmek için hayret ve merak duygumuzu ve yeni sorular, yeni yanıtlar bulma yolundaki arayışımızı canlı tutar.

Bir Faaliyet Olarak Felsefe

- Felsefe yapmak açık ve doğru düşünmektir. Felsefe hem akademik bir disiplin hem de asli bir hayat becerisidir.
- Felsefe, sorular sormak, varsayımlara meydan okumak, gelenekselleşmiş fikirleri gözden geçirmek, kelimelerin anlamını ortaya çıkarmaktır.

Filozof Kimdir?

- Varlığa, yaşama, insana, değerlerine ve kavramlarına ilişkin sorular sorup cevaplar arayan düşünürlere filozof denir.
- Filozof, düşüncelerini tutarlılık içinde dile getiren ve bu düşüncelere dayalı felsefi sorular sorabilen kimsedir.
- Filozof hayatı, insanı, evreni sorgulayan, kendi düşünceleriyle kavrayan kişidir.

Filozof Kimdir?

- Filozof olmak, mevcut bilgi hakkında düşünmek, kendini sorgulamak ve mevcut bilgiyi yeniden dikkatlice irdelemek demektir.
- Her dönem ele alınan konulara dair yeni sorular soran ve bu sorularla yeni bir bakış açısı geliştirebilendir.
- Elbette daha öncekilerin felsefe adına ortaya koyduğu düşünceleri inceler.
- Fakat filozof kendi yanıtının peşindedir. Her soru yeni bir yanıtı, her yanıt da yeni bir soruya kapı açar.

Filozof Kimdir?

- Filozof, mutlak doğrulukta bilgiler ortaya koyamadığı için, yine de görüşleri “öznel” bir nitelik taşımaktadır.
- Filozofun görüşü öznel olabilir ama mantıklı, tutarlı ve sağlam bir temellendirmeye sahip olmalıdır.
- Filozof, eleştirel düşünen ve özgün düşünceler üretebilen kimsedir.
- Bu anlamda filozof sürekli arayış içerisinde.
- Filozof yoldadır, filozofun yolu düşünmedir, felsefedir.

Filozof Kimdir?

- Filozof belli bir toplumda yaşadığı için, o toplumun özellikleri filozofun düşüncelerini etkiler.
- Bununla birlikte filozof da çeşitli düşünceleriyle içinde bulunduğu toplumu etkiler.
- Wittgenstein'in belirttiği gibi “Filozof, hiçbir düşünce coğrafyasının vatandaşı olamaz.
- Filozof çağının biliminin gerisinde kalmaz, kalamaz.

Filozof Kimdir?

- “Bir filozof sadece söyledikleri ya da yazdıklarıyla tanınmamalı, nasıl yaşadığıyla, hatta yürüyüşüyle de tanınmalıdır.” (F. Nietzsche)
- Epiktetos’a göre, “filozof, bilgiye sahip olmakla birlikte bunu yaşamına aktarabilendir.”

Filozof Kimdir?

- Epiktetos, felsefeyle uğraşan kişinin bilgiçlikten sakınması gerektiğini belirtmektedir.
- Ona göre filozof bazı kimselerin gözünde bilge bir kişiymiş gibi görünürse, kendinden şüphe etmelidir.
- Sokrates, “tek bildiğim şey, hiçbir şey bilmediğimdir” diyerek, evrenin ve varlığın sınırsızlığı karşısında bizi alçak gönüllü olmaya çağırır.

Felsefe;

- Felsefe daima süren ve hiç bitmeyen bir arayıştır.
- Felsefe durup dinlenmeden bilgiyi, doğruyu arama işidir.
- Felsefenin soruları yanıtlarından daha özlüdür, her yanıt yeni bir soruya dönüşür.
- Her bir cevap, iyi düşünülmüş, mantıklı, tutarlı ve güçlü olmalıdır.
- Ancak bu cevaplar mutlak olmayacağı için cevap arayışımız daima sürecektir.

- Felsefe, varlığı anlamlandırma çabası ile sürekli sorgulama içerisinde olan bir etkinliktir.
- Felsefe yapmak sorgulamayı öğrenmektir.
- Felsefede önemli olan soru sorabilmeyi beceriyor olmaktır.
- Onun içindir ki, felsefe, sürekli soru sorarak anlam arayışına girer.

- Bu sorgulama akılcı açıklamalara gerekçeleri sunulan temellendirmelere dayanır.
- Akıl ve mantık ilkeleri çerçevesinde sistemli, kendi içinde çelişmeyen ve tutarlı bir sorgulamaya girişir.
- Felsefi bilgi sistemli bilgidir. Felsefe kendisine doğru diye sunulan bilgileri, görüşleri, inançları şüphe ile karşılar.

Felsefe

- Felsefede, filozofların çeşitli konularda öne sürmüş oldukları, çoğu kez de birbirine aykırı olan düşünce, görüş ve sistemler vardır.
- Felsefe çevremizde olup bitenlere sağır kalmama halidir.

Felsefe

- Felsefe, düşünmeye ve sorgulamaya başlayan bir bireyin, aynı olay ve olguları bile daha farklı görebilmesini ve yorumlamayabilmesini sağlar.
- Bu nedenle felsefe, toplumdaki soyut kavramlardan kaçınır, popüler ve kolaycı düşünme eğilimini aşmamızı sağlar.